

VOORSTEL AANSLUITING MELD MISDAAD ANONIEM (MMA)

Aan	Twentse gemeenten Platform IVZ / DVO
CC	
Van	Jane Slot
Datum	10 juni 2021
Onderwerp	Aansluiting Meld Misdaad Anoniem (MMA)

1. INLEIDING

Meld Misdaad Anoniem (MMA) is het onafhankelijke meldpunt waar anoniem informatie gemeld kan worden over criminaliteit en misdaad. Volledige anonimiteit staat hierbij altijd centraal. Bij MMA kan gemeld worden over bijvoorbeeld moord, mishandeling, overvallen, drugsdelicten, sociale zekerheid, fraude, wapen- of mensenhandel, etc. Zo kan een inwoner zijn vermoedens en verdenkingen met MMA delen (klankbord) en zodoende een bijdrage leveren aan de veiligheid in de eigen omgeving.

MMA betreft een stichting, bestaande uit een klein team van opgeleide medewerkers vanuit diverse disciplines. Hierbij is er sprake van een burger tot burger contact (geen politie), waarbij het gesprek in alle vertrouwelijkheid plaatsvindt (vertrouwenspersoon). Anonimiteit staat hierbij op de eerste plaats:

- MMA ziet geen telefoonnummer of IP-adres
- MMA neemt geen gesprekken op
- MMA noteert geen naam, adres of andere gegevens die herleidbaar zijn
- Het online meldformulier wordt versleuteld verzonden naar MMA.
- Het ingevulde meldformulier wordt na behandeling verwijderd uit de systemen van MMA.
- Alleen niet herleidbare informatie komt in de melding
- Is de melder de enige getuige, dan geen melding

De politie ontvangt in vele gevallen de MMA meldingen. Door aansluiting van gemeenten op MMA ontvangen zij de meldingen rechtstreeks van de stichting. Uitgangspunt is dat dit niet ter vervanging of ter controlering is van politiewerk, maar juist aanvullend is in de bestuurlijke aanpak van ondermijning en versterkend is in de regierol van gemeenten en de zelfstandige informatiepositie daarin.

2. AANSLUITING OP MMA

In het verleden moesten gemeenten een abonnement bij Stichting MMA afsluiten om de meldingen via de politie te kunnen krijgen. Veel gemeenten vonden het abonnement destijds relatief te duur voor het aantal meldingen dat ze vervolgens kregen. Vanaf 1 januari 2020 is de bijdrage veranderd en neemt het Ministerie van Justitie en Veiligheid het grootste deel van de kosten voor haar rekening. Minister Grapperhaus zegt hierover in een kamerbrief van eind vorig jaar:

"De informatie kan bijdragen aan de integrale aanpak die speerpunt van beleid is. Per 1 januari 2020 gaan aangesloten gemeenten minder betalen. De jaarbijdrage zal worden verlaagd naar een bedrag tussen de 300 en 1500 euro, afhankelijk van de grootte van de gemeente, en gemeenten hoeven geen bedrag per melding meer te betalen. Gemeenten die van de dienstverlening gebruik willen gaan maken, betalen daarnaast nog de eenmalig aansluitkosten. Ik neem met deze regeling, het veruit grootste deel van de extra kosten van deze dienstverlening op mij. Ik ben ervan overtuigd dat de uitbreiding van de dienstverlening van Meld Misdaad Anoniem bijdraagt aan de strijd tegen onder andere ondermijnende criminaliteit."

De jaarlijkse kosten bedragen (dit is exclusief de eenmalige aansluitkosten van € 1.000):

Gemeentegrootte	Jaarlijkse bijdrage MMA
Tot 30.000 inwoners	€ 300
Van 30.000 tot 50.000 inwoners	€ 600
Van 50.000 tot 100.000 inwoners	€ 900
100.000 inwoners en meer	€ 1.500

Bijna 200 gemeenten zijn al aangesloten en ontvangen sindsdien rechtsreeks de MMA meldingen.

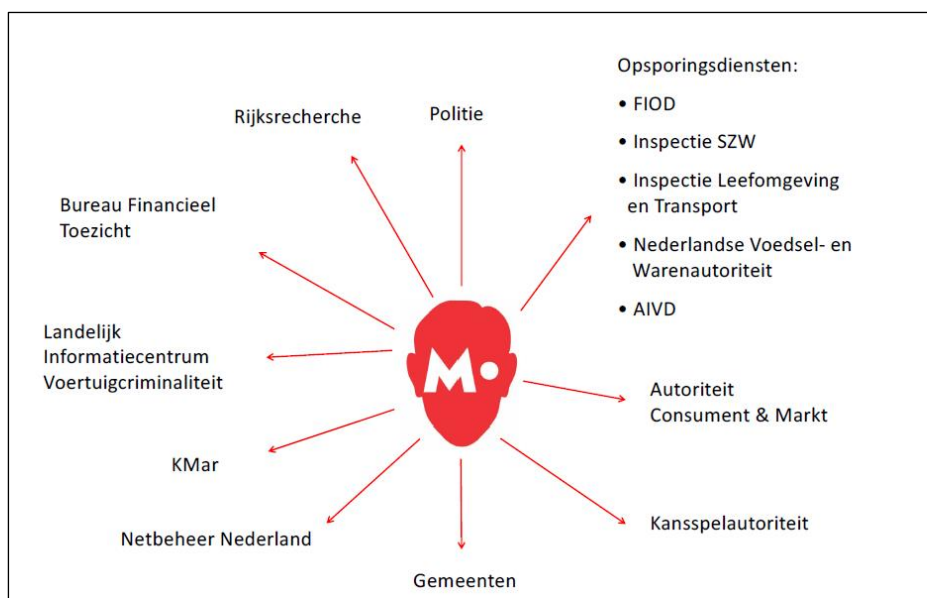
3. TYPE EN AANTAL MELDINGEN

In overleg met de gemeenten en het OM is een selectie gemaakt van meldingen die naar de gemeente gaan. Voorbeelden van de selectie zijn: terrorisme (radicalisering gaat wel naar de gemeente, voorbereiding van een aanslag niet), geweld (huiselijk geweld gaat wel naar de gemeente, moord/doodslag niet). Maar ook meldingen over hennepkwekerijen en drugslabs gaan naar de gemeente toe. Bij aansluiting op MMA worden de meldingen doorgezet naar gemeenten die de gemeentelijke bevoegdheden raken en die qua ondermijning relevant zijn. Hierdoor ontvangen gemeenten meer meldingen dan in het verleden.

Hieronder zijn de onderwerpen opgenomen die gemeenten ontvangen:

Type meldingen	
Diefstal / verduistering	Mensenhandel
Drugsdelicten	Milieudelicten
Illegaal vuurwerk	Onbekende identiteit
Fraude	Ondermijnende activiteiten
Financieel, economische delicten	Sociale Zekerheid
Gewelddelicten	Radicalisering
Illegale geneesmiddelen	Vervalsingen
Illegale prostitutie	Woonfraude
Illegalen	

Alle meldingen die naar gemeenten gaan, gaan ook naar andere relevante organisaties (zie onderstaande afbeelding).

In onderstaande grafiek is weergegeven hoeveel meldingen per gemeente in de afgelopen 5 jaren zijn binnengekomen bij Stichting MMA.

Gemeente	2016	2017	2018	2019	2020
Almelo	105	103	76	102	149
Borne	10	6	6	7	8
Dinkelland	6	2	9	12	15
Enschede	209	237	192	198	272
Haaksbergen	9	11	13	1	12
Hellendoorn	13	16	8	8	23
Hengelo	64	74	77	67	109
Hof van Twente	6	19	14	7	14
Losser	19	18	11	22	22
Oldenzaal	14	10	15	10	27
Rijssen-Holten	7	7	4	13	9
Tubbergen	7	8	5	3	6
Twenterand	22	26	23	29	29
Wierden	6	5	6	9	6
Totaal	497	542	459	488	701

Het aantal MMA meldingen is in 2020 flink toegenomen. Dit hangt waarschijnlijk samen met de coronabeperkende maatregelen, waardoor inwoners meer thuis zijn en verdachte zaken kunnen opmerken.

4. VOORDELEN VOOR GEMEENTEN

Wanneer gekeken wordt naar het belang tot aansluiting bij MMA, dan levert dit het volgende op voor gemeenten:

- *Versterken eigenstandige informatiepositie*
Gemeenten zijn niet afhankelijk van de politie of andere partners om de MMA meldingen te ontvangen. Gemeenten hebben daardoor zelf inzicht in de omvang en aard van de meldingen.
- *MMA meldingen combineren met overige gegevensbronnen*
Op een geaggregeerd niveau kunnen de meldingen samen inzicht geven over de aard en omvang van signalen in wijken en buurten; bijvoorbeeld door het in te laden in het dashboard veiligheid. Dit kan inzicht geven in de aard van onveiligheid en in de meldingsbereidheid.
- *Effectieve bestuurlijke (integrale) aanpak*
Op verzoek van de minister van Justitie en Veiligheid is besloten dat ingeschreven gemeenten MMA meldingen krijgen waarop bestuurlijke interventie mogelijk is (o.b.v. gemeentelijke bevoegdheden) en meldingen waarbij sprake is van een ondermijnend aspect. Een voorbeeld betreft de meldingen van bijstandsfraude. Politie krijgt deze meldingen niet. Meldingen van bijstandsfraude die betrekking hebben op gemeenten die niet aangesloten zijn bij MMA, komen nu alleen terecht bij de Inspectie SZW.
- *Vergroten meldingsbereidheid*
De ervaring leert dat gemeenten die zich als partner aansluiten bij MMA en hieraan publiciteit geven, het aantal meldingen ook omhoog gaat. Binnen Twente willen we de campagne "Help Misdaad de wijk uit" regionaal uitrollen in alle gemeenten. Deze campagne wijst ook op de mogelijkheid om verdachte zaken anoniem te melden bij MMA en doet daar een oproep toe. Voor gemeenten die zijn aangesloten op MMA kunnen we deze campagne evalueren (toename meldingsbereidheid).

5. MOGELIJKE KANTTEKENINGEN/PUNTEN VAN AANDACHT

In deze paragraaf wordt stil gestaan bij mogelijke kanttekeningen of zaken die extra aandacht vragen bij het ontvangen van de MMA meldingen:

- *Praktisch gebruik van de meldingen*
 Ervaring van enkele gemeenten leert dat gemeenten in het begin zoekende zijn hoe zij moeten omgaan met een groot deel van de meldingen. Zo komen er veel meldingen binnen waar gemeenten geen eigenstandige bevoegdheden in hebben (bijv. signaal van handel in harddrugs). Daarentegen geeft de gemeente Nijmegen aan dat het hen ook veel brengt. Het geeft hen vroegtijdig inzicht om preventief aan de voorkant te komen en de aard van de meldingen laten bepaalde ontwikkelingen zien waar ze eerder minder zicht op hadden zoals dealen uit een woning .
- *Afstemming met Politie*
 Gerelateerd aan het punt hierboven: op de meeste meldingen heeft de politie als eerste een taak. Het is zowel voor gemeenten als politie een zoektocht als ook gemeenten een deel van deze meldingen krijgen. Politie moet zich hierin ook niet gecontroleerd voelen door de gemeente. Gemeenten moeten niet zelfstandig actie gaan ondernemen want dan kunnen ze politiewerk gaan frustreren of er wordt dubbel werk gedaan. Wederzijdse afstemming is dan ook noodzakelijk. Vanuit het perspectief van de gemeenten onderscheiden we twee soorten MMA-meldingen, namelijk:
 - a) Monodisciplinaire meldingen worden opgepakt onder regie en bevoegdheid van de gemeente. Denk aan bijvoorbeeld meldingen over adres- , uitkeringsfraude; deze MMA meldingen ontvangt de politie niet en de politie zal/kan ook geen informatie verstrekken ten behoeve van deze meldingen. Ook voor overlastmeldingen geldt dat deze monodisciplinair opgepakt kunnen worden. Echter, indien uit deze meldingen informatie voortvloeit die mogelijk van belang is voor de politie, of als meldingen toch multidisciplinair benaderd moeten worden, dan zal deze informatie door de veiligheidscoördinator/ondermijning ingebracht worden bij de BT-ondermijningstafel (en evt. in het politie-overleg).
 - b) Bij meldingen die multidisciplinair opgepakt moeten worden, heeft de politie in eerste aanleg de leiding en wordt in de BT-ondermijningstafel besproken hoe de melding wordt opgeplust en opgepakt . Denk aan meldingen over drugs/hennep, mensenhandel, wapens, huiselijk geweld etc. Goed om te weten is dat MMA meldingen bij de politie bij de afdeling DRIO binnenkomen. De meldingen worden geregistreerd, getoetst en verrijkt. In de praktijk zal dit inhouden dat de gemeente eerder over de informatie kan beschikken dan het basisteam. Er gaat namelijk (over het algemeen) een week overheen voordat deze mogelijk verrijkte melding bij het basisteam komt. Echter, de gemeente kan een melding inbrengen ook al heeft de politie het bovenstaande proces nog niet afgerond. Wel dient men rekening te houden met enige vertraging. Vanuit de politie wordt geen actie ondernomen, voordat de MMA melding door de DRIO is getoetst en veredeld. Dit om te voorkomen dat lopende (voor-) onderzoeken in gevaar worden gebracht en ook om een juiste inschatting te kunnen maken van de melding en de mogelijke risico's. Na veredeling en toetsing door de DRIO worden de MMA-meldingen gescreend door de portefeuillehouders Ondermijning van de basisteams. Hier wordt besloten of het een ondermijningscasus betreft en door de BT Ondermijningstafel wordt opgepakt of dat het via de backoffice bij het basisteam wordt neergelegd. In het laatste geval beslist het basisteam of deze MMA-meldingen worden opgepakt of niet.

Gemeente Nijmegen geeft aan dat deze werkwijze de samenwerking heeft geïntensiveerd en dat de lijnen korter zijn geworden

- *Meldingen binnen krijgen geeft ook verantwoordelijkheid*
Als je als gemeente MMA meldingen binnen krijgt, dan brengt dat ook een verantwoordelijkheid met zich mee. Je kunt niet helemaal niets doen met zo'n melding. Daarnaast heb je natuurlijk de verantwoordelijkheid voor bescherming van de gegevens, juiste archivering, etc.

6. WERKWIJZE TOT AANSLUITING

Meer dan de helft van de Nederlandse gemeenten is inmiddels aangesloten op MMA. Op dit moment is er een wachtlijst; per maand kunnen 10 gemeenten zich inschrijven tot aansluiting. Ter voorbereiding dient een aantal zaken geregeld te worden:

1. Het aanmeldformulier dient ingevuld te worden (zie bijlage 1)
2. De samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en Stichting MMA moet ondertekend worden (zie bijlage 2)
3. Door ICT moeten de IP-adressen van de 2 personen per gemeente aangeleverd worden die geautoriseerd worden om toegang te krijgen tot het platform waar de meldingen in zichtbaar zijn. Dit zijn veelal de veiligheidscoördinator en contactpersoon Ondernijning. Het is een online platform waarbij de toegang middels een token is georganiseerd. Bij een melding in desbetreffende gemeente wordt een email alert verzonden naar de geautoriseerde. Van belang is om de meldingen direct over te zetten in een eigen gemeentelijk ondernijningsregistratiesysteem (zie bijlage 3: excell sheet), want na het openen en lezen van de MMA melding verdwijnt de melding in het online platform.
4. Een privacy protocol moet opgesteld worden waarin beschreven staat hoe om wordt gegaan met de gegevens. Bestaande privacy protocollen die nu al gehanteerd worden binnen gemeenten en de BT ondernijningstafels bij het ontvangen van vertrouwelijke informatie, kunnen hierbij als voorbeeld dienen. De gemeente Nijmegen is momenteel bezig met het opstellen van een privacy convenant voor de MMA meldingen. Zodra deze gereed is, stellen zij die ter beschikking aan ons.
5. Samenwerking politie en OM. Met politie en OM zal afstemming plaats moeten vinden, hoe om te gaan met de MMA meldingen (mono- en multidisciplinaire meldingen). In paragraaf 5 is hiervoor het raamwerk beschreven. Belangrijk is om de MMA meldingen in de BT ondernijningstafel te bespreken en af te stemmen over mogelijke vervolgstappen. Aangeraden wordt om de nader te maken procesafspraken te bespreken in de BT gezagsdriehoeken. In bijlage 3 zijn in een Excel sheet keuzemogelijkheden weergegeven om aan te geven wat het resultaat/het vervolg is van de MMA melding.
6. Het organiseren van een persmoment door de gemeente tot aansluiting bij MMA, bij voorkeur bij het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst door de burgemeester. Een alternatief is het versturen van een persbericht en/of communicatie via de eigen gemeentelijke kanalen. Als voorbeeld is het persbericht van de gemeente Nijmegen toegevoegd (bijlage 4). Communicatie over aansluiting op MMA vindt plaats door iedere gemeente afzonderlijk. Zodra alle gemeenten daadwerkelijk zijn aangesloten, is het wenselijk om met een Twentse communicatieboodschap (vanuit het Platform IVZ) over MMA te komen.

De opzegtermijn van het abonnement bij MMA is 3 maanden. Tot op heden heeft nog geen enkele gemeente het abonnement opgezegd.

7. REGIONALE AANSLUITING EN FINANCIERINGSVOORSTEL

Op 10 maart is vanuit het Platform IVZ een informatiebijeenkomst georganiseerd voor de gemeentelijke contactpersonen veiligheid en ondernijning. Iedere gemeente was hierbij vertegenwoordigd. Door Stichting MMA is een uitgebreide toelichting verzorgd over de toepassingsmogelijkheden en de werkwijze van het abonnement. Tijdens de daaropvolgende Platformbijeenkomst is geïnventariseerd welke gemeenten interesse hebben tot aansluiting. Daarbij gaven acht gemeenten aan direct tot aansluiting over te willen gaan. De overige

gemeenten gaven aan dit intern nog te willen bespreken. De gemeente Enschede gaf aan zijn bedenkingen te hebben.

Tijdens de vergadering is het voorstel gedaan om gezamenlijk te gaan aansluiten, omdat dit past binnen onze regionale integrale wijze van samenwerking en de kosten daarvan voor een periode van 2 jaar te financieren vanuit het Platform IVZ budget. Concreet vraagt dit een investering van € 14.000 (eenmalige aansluitkosten van € 1.000 per gemeente) en een jaarlijkse bijdrage van € 8.100 voor de 14 Twentse gemeenten gezamenlijk. Voorgesteld is om de aansluiting na 2 jaar te evalueren op basis van onze ervaringen in de praktijk (eind 2023).

Uiteindelijk hebben 12 gemeenten aangegeven in te willen stemmen met het voorstel, inclusief de gemeente Enschede gelet op het financieringsvoorstel en de voorgestelde proefperiode. Alleen de gemeenten Rijssen-Holten en Borne willen nog langere bedenktijd en wachten voorliggend voorstel tot besluitvorming af in het DVO.

De Provincie Overijssel zal gevraagd worden om de eenmalige aansluitkosten van € 14.000 te financieren. Dit zou goed passen binnen de samenwerkingsagenda op het gebied van ondermijning tussen de provincie en de gemeenten in Overijssel. De Provincie Noord-Holland en Utrecht hebben dit reeds gedaan, omdat zij ook een groot belang hechten aan de versterking van de informatiepositie van gemeenten en de aanpak van ondermijning in het bijzonder. De Provincie Overijssel heeft aangegeven dat de eenmalige financiering zou passen binnen de verdere uitwerking van de samenwerkingsagenda Ondermijning. Zodra die uitwerking zich in een financieel totaalplaatje vertaalt, kan deze cofinanciering door de provincie daarin meegenomen worden.

De gemeenten die aangegeven hebben om per direct aan te willen sluiten bij MMA hoeven niet te wachten op het besluit tot regionale aansluiting. Zij kunnen zich alvast aanmelden bij MMA. Er is namelijk een wachtlijst en gelijktijdige aansluiting van 14 gemeenten in dezelfde maand is niet realiseerbaar. Het streven is wel om voor het einde van dit jaar iedere Twentse gemeente aangesloten te hebben op MMA. De gemeente Oldenzaal heeft zich als eerste gemeente in Overijssel aangemeld voor aansluiting op MMA per 1 september 2021.

8. BIJLAGEN

Bijlage 1: Aanmeldformulier en contactgegevens

Bijlage 2: Samenwerkingsovereenkomst gemeente en MMA

Bijlage 3: Registratieformulier (Excel sheet)

Bijlage 4: Voorbeeld persbericht gemeente Nijmegen